

Dokument nr. 15:18

(2002-2003)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 341

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. mars 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ifølge Dagsavisen 30. januar vil det komme ny vrakpantordning for biler om fire år. EØS-avtalen og et EU-direktiv pålegger bilimportørene å overta ansvaret for biler som skal vrakes. I mange land har man lagt opp til økt produsentansvar, mens den norske ordningen virker å legge opp til kollektivt bransjeansvar. I 2007 opphører den nåværende ordningen med vrakpant på biler.

Hvilke incentiver gir de nye forskrifter for økt material gjenvinning, kostnadseffektivitet og konkurranse i vrakbransjen?»

BEGRUNNELSE:

EU-direktiv 2000/53/EF har som formål å få på plass en mer miljøvennlig håndtering av utrangerte biler. Det viktigste grepet var å innføre produsentansvar basert på prinsippet om forurensers betaler. Det enkelte land har relativt stor frihet i hvordan ordningen skal legges opp, men direktivet understreker at de nasjonale ordninger bør legge stor vekt på å bruke markedsmechanismene.

Miljøverndepartementets forskrifter som ble innført fra 1. juli 2002, baserte seg på en ordning med kollektivt produsentansvar, hvor bransjen ble gjort ansvarlig for å utarbeide løsninger. I høringsrunden møtte disse forskriftene motbør hos mange høringsinstanser, bl.a. fordi ordningen ikke bidrog til å fremme miljøaspektet i tilstrekkelig grad samt at den manglet incentiver til konkurranse i "vrakbransjen".

Ordningen organiseres kollektivt ved at bilimportørene danner et felles returselskap. Dette finansi-

eres gjennom en avgift ved registrering av nye biler. Avgiften er lik for alle biler, uavhengig av de faktiske kostnadene til utrangering og gjenvinning. Ordningen virker ikke å ha tatt hensyn til å dekke etterslepet av dagens bilpark, og isteden for å dekke fremtidig skroting av den aktuelle bil som kjøpes i dag dekker avgiften dagens skroting av gårsdagens biler. Ordningen har dermed få eller ingen incentiver til at bilbransjen skal produsere mer miljøvennlig/resirkulerbare biler.

EU-parlamentet har nylig gått inn for å innføre individuelt produsentansvar for elektriske produkter. Dermed vil den enkelte produsent ha større incentiv til å gjøre forbedringer og bli mer miljøvennlig. Gjennom EØS-avtalen vil Norge etter hvert bli pålagt å følge opp denne ordningen. Da er det aktuelt å vurdere om man burde legge om håndtering av utrangerte biler til å bygge på samme prinsipper, slik at et miljøforsikringsmarked og konkurranse om gjenvinning av biler kommer i gang først som sist.

Svar:

EU vedtok den 18. september 2000 direktiv om kasserte kjøretøy, 2000/53/EF. Direktivet forplikter medlemslandene til å innføre produsentansvar for kasserte kjøretøy og stiller samtidig strenge krav til gjenvinning og materialgjenvinning. I henhold til direktivet skal 85 vektprosent av de kasserte kjøretøyene gjenvinnes, hvorav minst 80 pst. materialgjenvinnes og resten energiutnyttes innen 1. januar 2006. Videre skal minst 95 pst. av de kasserte kjøretøyene gjenvinnes, hvorav minst 85 pst. materialgjenvinnes og resten energiutnyttes innen 1. januar 2015. Direk-

tivet lar det stå åpent hvordan man utformer produsentansvaret.

Den norske forskriften pålegger hver enkelt importør/produsent et individuelt ansvar for å sørge for innsamling og forsvarlig behandling av en forholdsmessig andel av de kasserte kjøretøyene som tilsvarer dennes markedsandel. Dette ansvaret skal oppfylles gjennom deltakelse i et godkjent retursystem. Gjenvinningsmålene i forskriften er identiske med kravene i direktivet.

Forpliktelsene i forskriften hviler på den enkelte importør/produsent som står fritt til å velge returselskap for gjennomføring av sine plikter etter forskriften. Forskriftens incentiver til kostnadseffektivitet og konkurranse i gjennomføringen av dette er dermed sikret ved at enhver kan etablere og drive et retursystem. Dersom et retursystem ikke drives på en kostnadseffektiv måte, vil markedsmekanismene sannsynligvis medføre at andre aktører vil etablere et konkurrerende returselskap og tilby lavere vederlag for deltakelse.

Videre heter det i forskriften at vederlaget til retursystemene kan differensieres avhengig av kostnadene ved behandling av de ulike kjøretøyene. Det er derfor ikke riktig som det legges til grunn i spørsmålet at vederlag for deltakelse i et retursystem nødvendigvis vil være lik for alle kjøretøy.

Forsikringsbransjen har vært opptatt av at direktivet heller burde vært gjennomført slik at hver produsent/importør ble gjort ansvarlig for hvert enkelt individuelle kjøretøy som denne har brakt på markedet, i brevet omtalt som "individuelt" produsentansvar. Et slikt produsentansvar ville innebære at ansvaret ikke ville bli realisert før de kjøretøy en importør/produsent har satt på markedet, kasseres. Fra registreringstidspunktet til et kjøretøy kasseres kan det gå mange år. Ved en slik ordning ville man altså risikere at importøren/produsenten ikke lenger eksisterer når kjøretøyet kasseres. Derfor ville en slik modell måtte kombineres med et krav om en eller annen form for garanti for at utgiftene ved kassering vil bli

betalt av produsent/importør. En slik garanti vil kunne bli oppfylt gjennom en såkalt miljøforsikring.

Denne løsningen ble grundig vurdert av departementet før vedtagelsen av forskriften om kasserte kjøretøy. Et slikt individuelt produsentansvar ville regulere framtidige kasserte kjøretøy, men ville ikke gi noen løsning for de kjøretøy som allerede var i bruk. Dermed ville man i tillegg måtte ha et finansieringssystem for alle kjøretøy som allerede var i bruk (det historiske avfallet). Et slikt parallelt system som skulle gjelde for de historiske kjøretøyene, ville sannsynligvis ha medført dobbelt avgift i utfasingsperioden for disse kjøretøyene, noe som ville tatt ca. 15-20 år. Dette problemet oppstår ikke ved dagens forskrift. Der er ansvaret knyttet til en forholdsmessig andel av de kasserte kjøretøy det enkelte år og dette viderefører i grove trekk dagens ordning, der inntektene et år finansierer innsamling og behandling av de kasserte kjøretøy som vrakes det samme året.

Miljøeffektene av en slik ordning som forsikringsbransjen har tatt til orde for ville dessuten trolig være svært små. Gjenvinningsmålene i direktivet må oppfylles uansett hvilken ordning man velger. En eventuell innføring av et individuelt produsentansvar ville neppe ført til mer gjenvinning.

Det har vært hevdet at et individuelt produsentansvar vil føre til at produsenter vil produsere mer miljøvennlige kjøretøy. Hva som er et miljøvennlig kjøretøy beror imidlertid på flere faktorer som energiforbruk under produksjon og drift, utslipp, levetid etc. At et kjøretøy er lett gjenvinnbart innebærer derfor ikke i seg selv at kjøretøyet er miljøvennlig.

På bakgrunn av en samlet vurdering valgte departementet derfor å fastsette en forskrift basert på at hver enkelt importør har ansvar for å sørge for innsamling og gjenvinning av sin forholdsmessige andel av de kasserte kjøretøy som tilsvarer vedkommendes markedsandel det enkelte år. Jeg mener at dagens forskrift med høye krav til gjenvinning og valgfrihet mht. returselskap for å gjennomføre kravene, sikrer en kostnadseffektiv og miljømessig god løsning.

SPØRSMÅL NR. 342**Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen****Besvart 3. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

«Er desse problema Viken Gartneri opplever allmenngyldige, og kva kan Regjeringa gjere for å rette opp i det Viken Gartneri opplever som unødig byråkrati og sein sakshandsaming frå Sunnmøre politidistrikt?»

GRUNNGJEVING:

Viken Gartneri i Valldal på Sunnmøre må legge ned stor innsats for å skaffe seg naudsynte dokument for arbeidsløyve til dei arbeidsfolka dei inviterer frå Litauen.

Tidlegare år har det gått greitt gjennom sommarhalvåret, men når dei kjem til vinterhalvåret, har det gått særdeles tregt.

Dei har fått vite at dei kan invitere utanlandske arbeidarar heile året på korttidsopphald. Og når det gjeld folk frå visumfrie land, skal dokumentet etter å ha vore innom Aetat for kontroll, innom det lokale lensmannskontoret for registrering, deretter får dei det tilbake, så leverer dei det til utlendingskontrollen i politidistriktet som er Sunnmøre, Ålesund. Der skal alle korttidsopphald avgjerast etter det dei forstår av det dei har sett av bruksanvisinga for denne ordninga. Altså; kjem den inviterte frå visumfritt land og er invitert for korttidsopphald, skal det lokale politidistriktet avgjere saka. Slik skjer det ikkje i deira distrikt. Om vinterhalvåret blir alle sakene prompte og utan opphald sendt til UDI og der vert dei.

Når dei snakkar med kollegaer andre stader i landet, har dei og ofte same trongen til arbeidskraft, men

opplever ikkje desse vanskane dei gjer. Det kan sjå ut som om det er ulik praksis politidistrikta i mellom.

Svar:

I Sunnmøre politidistrikt vert utlendingsaker behandla etter ein desentralisert modell. Der søker eller søkeren sin representant bur i eit lensmannsdistrikt, kan ein fremja søknad om til dømes sesongarbeidsløyve på det lensmannskontoret som er på staden. Utlendingsseksjonen i politihuset i Ålesund avgjer søknaden eller sender den vidare til UDI for avgjersle.

Viken Gartneri driv med roseproduksjon heile året, og grunna vanskar med å skaffe arbeidskraft, ønskjer dei nå å dekke trongen for arbeidskraft med sesongarbeidarar frå Litauen med løyving på 3 månader. Desse skal avløyse kvarandre når perioden på 3 månader er slutt.

Då produksjon og hausting av roser skjer heile året, er Sunnmøre politidistrikt i tvil om dette er å rekne som sesongregulert verksemd. Politidistriktet har difor send denne typen søknader til UDI for vidare behandling og avgjersle. Slik saksbehandling er i samsvar med retningslinjer frå UDI i rundskriv 02-16 punkt IV. A nr. 3 om "behandling av tvilssaker". UDI er samd i Sunnmøre politidistrikt si tolking av nemnde rundskriv.

Politidirektoratet ser det slik at Sunnmøre politidistrikt har følgd rutine som gjeld for behandling av denne type saker.

SPØRSMÅL NR. 343**Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen****Besvart 27. februar 2003 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

«Vil justisministeren se nærmere på politiets henleggelsespraksis i seksuelle overgrepssaker mot barn?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge Redd Barna har det i det siste skjedd en dreining i politiets henleggelsespraksis i seksuelle overgrepssaker mot barn. Der man før henla en sak ut fra bevisets stilling, benytter man nå ofte ordlyden "intet straffbart forhold anses bevist". Begrepsbruken har ifølge den samme organisasjonen spesielt stor betydning i saker der far er blitt anmeldt for de angivelige overgrepene, og hvor mor og far strides om omsorgsretten for det aktuelle barnet. Redd Barna mener at ovennevnte dreining i begrunnelse for slike henleggelse har ført til at far i langt flere saker enn tidligere har endt opp med den daglige omsorgen, fordi retten oppfatter henleggelsen nærmest som en frifinnelse, mens mor anses som lite samarbeidsvillig. Med tanke på hvor vanskelig det der å bevise skyld i slike saker, er Redd Barna engstelige for at flere av disse barna faktisk blir overlatt i overgriperes forvaring. Organisasjonen etterlyser derfor en endring tilbake til gammel henleggelsespraksis.

Svar:

Det er påtalemyndigheten som avgjør den påtalemessige delen i behandlingen av en anmeldelse. Det er også påtalemyndigheten som har ansvaret for etterforskningen av en straffesak.

Ved øverste påtalemyndighet, Riksadvokatembetet, har jeg fått opplyst at man der ikke er kjent med at det skal ha foregått en dreining i henleggelsespraksis, dvs. henleggelsesbegrunnelsene, i den senere tid fra at man tidligere benyttet seg mer av begrunnelsen "henlagt etter bevisets stilling" til mer bruk av begrunnelsen "intet straffbart forhold anses bevist" i saker som gjelder seksuelle overgrep mot barn. Etter dagens rettstilstand opererer påtalemyndigheten med fem forskjellige henleggelseskoder, basert på en vurdering av det anmeldte forholdet. Disse er:

1. Henleggelse fordi det "ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning", jf. straffeprosessloven § 224. Anmeldelsen tilfredsstiller i disse tilfellene ikke de krav til sannsynlighet, saklighet og forholdsmessighet som anses å ligge implisitt i "ri-

melig grunn". I disse tilfellene henlegges anmeldelsen uten etterforskning.

2. "Åpenbart grunnløs" anvendes dels i tilfeller som også kunne ha vært henlagt etter straffeprosessloven § 224, dels når det allerede etter en begrenset etterforskning framstår som ganske klart at det ikke foreligger straffbart forhold.
3. "Bevisets stilling" er den ordinære henleggingsgrunn når etterforskningen ikke tilveiebringer tilstrekkelig sikkerhet for om et straffbart forhold foreligger.
4. "Intet straffbart forhold anses bevist" anvendes når etterforskningen har vist eller frambrakt en overveiende sannsynlighet for at det ikke er utvist straffbart forhold.
5. "Intet straffbart forhold" brukes i dag hovedsakelig når det forhold som anmeldelsen omfatter, ikke rammes av noen straffebestemmelse. Normalt vil slike saker bli henlagt uten, eller etter en begrenset, etterforskning.

Henleggelseskoder for straffesaker er i meget liten grad regulert i straffeprosessloven og påtaleinstruksen. Å fastsette slike vil derfor i stor grad ligge innenfor riksadvokatens generelle instruksjonsmyndighet etter straffeprosessloven § 56 annet ledd. Ved fastsettelsen tar riksadvokaten i betraktning at kodene, som en del av det straffeprosessuelle systemet, skal baseres på de grunnleggende krav som stilles, herunder krav om riktig avgjørelse (rettssikkerhet), hensynsfullhet overfor de involverte og at reglene nyter tillit hos allmennheten, og at reglene bidrar til at selve prosessen blir rask og effektiv (prosessøkonomi). Ved avgjørelse av hvilke henleggelseskoder som skal benyttes, vil kravene til hensynsfullhet og prosessøkonomi være tungtveiende. I denne sammenhengen må påtalemyndigheten vurdere om anmeldelsen (anklagen) gir grunn til å utsette anmeldte for belastningen med å bli etterforsket, om politiets undersøkelse av forholdet har klart å tilveiebringe tilstrekkelig klarhet i om det foreligger eller kan være foretatt et straffbart forhold eller ikke, eller om det på bakgrunn av en vurdering, enten rettslig eller faktisk, er brakt klarhet i at den anmeldte ikke har foretatt seg noe straffbart.

I sitt mål- og prioriteringsrundskriv for straffesaksbehandlingen i politiet, jf. rundskriv nr. 1/2002 fra 4. januar 2002, presiserer riksadvokaten at politiets og påtalemyndighetens straffesaksbehandling skal ha høy kvalitet. Målet er høy oppklaringspro-

sent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon i sakene. Kort saksbehandlingstid skal imidlertid ikke gå på bekostning av rettssikkerheten. Dette gjelder også når man bruker ovennevnte henleggelseskoder. Også disse avgjørelsene skal foretas etter samme prinsipper og være riktige. I saker der det er gjennomført en mer ordinær etterforskning og eventuelle beviser med særlig styrke taler mot at det har skjedd et straffbart forhold, bør avgjørelsen være "henleggelse fordi intet straffbart forhold anses bevist", jf. riksadvokatens rundskriv R. 3650/88, Del II-nr. 3/1988 fra 28. desember 1988. Formuleringen dekker f.eks. de saker som på et tidligere stadium ville ha blitt henlagt uten etterforskning som åpenbart grunnløse. Ellers skal formuleringen "henleggelse etter bevisets stilling" benyttes.

Jeg vil ellers presisere at påtalemyndighetens henleggingsgrunnlag kan påklages til overordnet påtalemyndighet.

Dersom dokumenter med denne type avgjørelseskoder legges fram i sivile rettssaker, vil det være viktig for begge parter i en tvist om f.eks. barna at påtalemyndighetens avgjørelse er riktig ut fra de forutsetninger som er avdekket. Også den som blir anmeldt vil ha krav på at det anmeldte forholdet er behandlet etter reglene og at avgjørelsen er korrekt.

For øvrig vil rettsapparatet også ha sitt eget utredningssystem i slike tvister, der bl.a. sakkyndige kommer inn. Slik vil retten kunne basere seg på flere forhold når den skal avgjøre f.eks. hvem som skal ha omsorgsretten til barn, og foreta en totalvurdering der en eventuell henleggingsbegrunnelse bare vil være ett moment.

Ditt brev vil imidlertid bli oversendt riksadvokaten sammen med gjenpart av dette brev og det vil være opptil riksadvokaten å vurdere tiltak i forhold til politiets henleggingspraksis.

SPØRSMÅL NR. 344

Innlevert 24. februar 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 3. mars 2003 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Når vil den nye veilederen om seksuelle overgrep mot barn trykkes opp og distribueres til de instansene som har behov for slik kunnskap?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede har forstått det slik at den nye veilederen om seksuelle overgrep mot barn, skrevet av Nasjonalt ressursenter for seksuelt misbrukte barn på oppdrag fra BFD, har vært ferdig i nesten to år. Allikevel er ikke veilederen trykket opp eller distribuert til de aktuelle instansene. Undertegnede er av den oppfatning at dette haster, da mange ikke har den kunnskapen som er nødvendig for å kunne ivareta de aktuelle barna.

Svar:

Departementet har under utarbeidelse av dette svaret vært i kontakt med Sosial- og helsedirektoratet.

Jeg vil først oppklare to misforståelser. Oppdraget om å lage veilederen kom fra det daværende Sosial- og helsedepartementet, ikke fra, men i samråd

med Barne- og familiedepartementet. Veilederen har ikke vært ferdig i nesten to år, men et foreløpig utkast til veilederen forelå i juni 2001.

Utkastene til veilederen har blitt utarbeidet av Nasjonalt ressursenter for seksuelt misbrukte barn (NRSB). Fra juni 2001 ble Statens helsetilsyn gjennom prosjekt "Støtte til seksuelt misbrukte barn" involvert i veilederen og mottok utkastet fra NRSB til gjennomsyn. Etter en vurdering av innhold og omfang oversendte NRSB et nytt utkast til Helsetilsynet i april 2002. Sosial- og helsedirektoratet, Justisdepartementet og Barne- og familiedepartementet avga deretter uttalelser for juridisk kvalitetssikring av det nye utkastet.

Helsetilsynet mottok en revidert versjon fra NRSB 2. desember 2002. Sosial- og helsedirektoratet overtok samme måned ansvaret for å slutføre arbeidet.

Sosial- og helsedirektoratet har i 2003 gjennomført en helserettslig kvalitetssikring av veilederen. Etter direktoratets vurdering gjenstår imidlertid en del redigering, og ett kapittel er ufullstendig og må derfor gjennomgås på nytt.

Sosial- og helsedirektoratet vil stå som utgiver sammen med Barne- og familiedepartementet. Vi tar

sikte på å gjøre veilederen ferdig i løpet av første halvår 2003.

Selv om det er rimelig å forvente at arbeidet med å kvalitetssikre en slik veileder tar tid, ville jeg gjerne

sett at den hadde blitt ferdig tidligere. Jeg vil imidlertid understreke at de forskjellige utkastene har vært mangelfulle, og at det er viktig at en slik veileder blir et så riktig og godt produkt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 345

Spørsmålet ble trukket tilbake.

SPØRSMÅL NR. 346

Innlevert 25. februar 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 7. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«En 18 år gammel gutt, bosatt i Bergen og med kurdisk opprinnelse, risikerer å bli kalt inn til tyrkisk militærtjeneste om han sendes ut av Norge og til Tyrkia.

Er det etter statsrådens oppfatning forsvarlig, sett på bakgrunn av den akutte krigstrusselen i området, å foreta en slik utkastelse fra Norge, og vil Regjeringen i dagens situasjon ta initiativ for å vurdere helheten i politikken overfor flyktninger fra de kurdiske områdene?»

BEGRUNNELSE:

En 18 år gammel kurdisk gutt har nylig fått avslag på sin søknad om asyl i Norge, sammen med sin familie. De skal sendes til den tyrkiske delen av Kurdistan. Familien kommer fra byen Idil, bare 30 km fra grensen til Irak. Den aktuelle 18-åringen har bodd 10 år på asylmottak, snakker ikke tyrkisk og har begrenset beherskelse av kurdisk. Familien har bodd i Bergen i 4 år, og 18-åringen er halvveis gjennom norsk videregående skole. Muligheten for utkastelse av familien har vakt stort engasjement og motstand blant medelever og lærere på 18-åringens skole, U. Pihl videregående skole.

18-åringen er i riktig alder for å bli innkalt til tyrkisk militærtjeneste, og må ifølge opplysninger i Bergens Tidende 15. februar i år regne med å få en slik innkallelse. For en kurder som ikke behersker tyr-

kisk, er treårig tyrkisk militærtjeneste tøft i seg selv. Men dagens situasjon, med muligheter for krig i Irak og tyrkisk invasjon av de irakiske delene av Kurdistan, gjør dette spørsmålet vesentlig mer alvorlig. Norge kan selv komme til å spille en rolle i denne krigen, og det vil da være en stor selvmotsigelse å samtidig sende flyktninger til et av de områdene som kan bli krigsskueplass. En følge av en slik utvisning vil altså også kunne være at 18-åringen risikerer å bli ufrivillig innblandet i krigshandlingene.

Statsråden har gjentatte ganger påpekt at Regjeringen, utenom i enkelte unntakssituasjoner, ikke har myndighet til å gripe inn i enkeltsaker. Likevel har Regjeringen et overordnet ansvar for hvilke retningslinjer som skal gjelde for Norges politikk overfor mennesker i nød. I den spesielle situasjonen som nå er i ferd med å oppstå i de kurdiske områdene, må det være mulig for Regjeringen å gi klare signaler om hvorvidt det er ønskelig at Norge foretar utvisninger av den typen som det her er snakk om.

Svar:

Ansvaret for å vurdere om det er trygt å returnere utlendinger som ikke fyller vilkårene for opphold i Norge er, i medhold av utlendingsloven, delegert til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Det er derfor ikke opp til meg å vurdere om et avslag er forsvarlig, med mindre hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn gjør seg gjeldende.

Jeg vurderer pr. i dag ikke situasjonen i Irak eller i regionen for øvrig til å være av en slik art at det gir grunnlag for at jeg skal gripe inn.

Til orientering besluttet Utlendingsnemnda 6. februar i år imidlertid å stoppe klagebehandlingen av søknader om asyl fra irakere med øyeblikkelig virk-

ning. Begrunnelsen var den spente og uavklarte situasjonen i Irak. Utlendingsdirektoratet besluttet samme dag å følge nemndas avgjørelse. Dette innebærer at ingen nye asylvedtak fra irakere som befinner seg i Norge vil bli fattet inntil videre. Dette gjelder også for personer fra kurdiske områder i Irak.

SPØRSMÅL NR. 347

Innlevert 25. februar 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal

Besvart 4. mars 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«WTO-forhandlingene uroer mange som har tilknytning til landbruksnæringen. Særlig er de som har planer om å gå inn i næringen i dag, opptatt av rammebetingelsene for framtidig norsk matvareproduksjon. Konesesjonsmyndighetene har i dag en vurdering av prisfastsettelsen på landbrukseiendommer basert på mulig inntektsgrunnlag.

Mener statsråden det er nødvendig å gi signaler om å endre disse vurderingene med bakgrunn i de pågående WTO-forhandlingene?»

Svar:

Formålet med prisvurderingen etter konsesjonsloven er å ha en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling ved omsetning av fast eiendom, jf. konsesjonsloven § 1 nr. 4. Konkret innebærer dette at konsesjons-

myndighetene vurderer om den prisen som er avtalt i den konkrete konsesjonssaken er for høy. Vurderingen foregår i en situasjon der landbrukseiendommen er overdratt til ny eier, og innebærer at den nye eieren ikke får konsesjon dersom prisen er for høy.

Prisvurderingen bygger på to hovedelementer; nedskrevet gjenanskaffelsesverdi for bygninger, og avkastningsverdi (bruksverdi) for landbruksarealene. Dersom WTO-forhandlingene fører til at avkastningen ved drift av landbrukseiendom reduseres, vil dette også føre til at avkastningsverdien i forbindelse med prisvurderingen blir mindre. Jeg mener imidlertid at det er feil å forskuttere en slik avkastningsreduksjon. Blant annet fordi WTO-forhandlingene ikke er avsluttet, vil en eventuell endret prisvurdering ikke kunne basere seg på konkret kunnskap om forhandlingsresultatet.

SPØRSMÅL NR. 348

Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Sylvia Brustad

Besvart 6. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvor mye omsetningen i kraftsektoren vil øke i 2002 og 2003 med bakgrunn i de økte kraftprisene vi har hatt den senere tiden, og hvordan denne økte omsetningen fordeler seg i økte inntekter til de ulike private og offentlige eide aktørene i kraftsektoren og til staten, fylkeskommunene og kommunene?»

BEGRUNNELSE:

De siste månedene har vi hatt svært høye priser i kraftmarkedet. Dette har gitt seg utslag i høye strøm-utgifter for forbrukerne i husholdninger og næringsliv. Den samlede omsetningen innenfor kraftsektoren samlet må derfor ha hatt en betydelig økning. I et svar til representanten Siri A. Meling skriver finansminister Per-Kristian Foss at statens samlede avgiftsinntekter vil være omtrent uendret og at statens inntekter

fra inntekts- og grunnrenteskatt på svært usikkert grunnlag kan anslås til å øke med mellom 1,5 og 2,5 mrd. kr, men at hoveddelen av disse vil bli innbetalt i 2004. Avslutningsvis konkluderer finansministeren med at det er svært urealistisk å kalkulere med økte statlige inntekter nå.

Dersom den økte omsetningen i kraftsektoren ikke gir vesentlige økte inntekter til staten må det være andre aktører som kraftselskapene og kraftlevereandørene, eller eventuelt kommunene og fylkeskommunene som får økte inntekter. Det vil derfor være svært interessant å få statsrådets vurdering av dette.

Svar:

Jeg antar at representanten med "økt omsetning" mener eventuelt økte *inntekter* som genereres i kraftnæringen som følge av de høye kraftprisene denne vinteren. På grunn av mindre tilsig i vannmagasinene, er det imidlertid trolig at samlet *produksjon* av kraft i Norge i vinter vil bli lavere enn vanlig, noe som også er årsaken til de svært høye kraftprisene. Blant annet har samlet produksjon siden november 2002 vært lavere enn tilsvarende periode i 2001/2002. Selv om produksjonen har gått ned, kan de høye kraftprisene likevel føre til at kraftselskaper får høyere inntekter enn vanlig i denne perioden. Foreløpig er det imidlertid vanskelig å si noe om i hvilken grad kraftnæringens inntekter vil øke ettersom informasjon om kraftselskaperes regnskaper for 2002 og 2003 ikke er tilgjengelig på dette tidspunktet. På svært usikkert grunnlag har Finansdepartementet anslått at staten i denne perioden kan få mellom 1,5 og 2,5 mrd. kr i netto økte *påløpte* inntekter fra inntektskatt og grunnrenteskatt, jf. brev til Høyres stortingsgruppe av 12. februar 2003. Denne beregningen er basert på en rekke til dels svært usikre antagelser om utviklingen i kraftmarkedet i tiden framover. Beregningen tar heller ikke hensyn til mange andre faktorer som vil påvirke statens inntekter og utgifter ved økte strømpriser. Dette gjelder bl.a. statens direkte strømutgifter.

Jeg vil likevel understreke at staten, kraftkommunene og eierne av kraftselskapene mest sannsynlig vil få netto økte inntekter som følge av de økte kraftprisene i vinter, mens annet næringsliv og husholdningene trolig vil få netto økte utgifter. Det er imidlertid ikke slik at staten og eierne mottar disse inntektene i

samme år som de påløper. Både inntektsskatter og utbytte fra privat næringsliv betales normalt året etter at inntektene påløper i selskapet. Det er dette som er grunnen til at det neppe er realistisk å kalkulere med vesentlige økte (bokførte) statlige inntekter for 2003. I den grad de økte kraftprisene gir økte inntekter for kraftselskapene i 2003, vil dermed en økning i statens inntekter først komme i 2004.

Staten vil hovedsakelig få økte inntekter fra kraftselskapene gjennom skatt på overskudd og grunnrenteskatt. Staten eier, gjennom Statkraft, om lag 45 pst. av samlet produksjon i Norge. I tillegg kan derfor staten også få noe økt utbytte. Imidlertid selges en betydelig andel av Statkraft sin produksjon i henhold til faste kontrakter, samt at det er en rekke andre faktorer i tillegg til kraftprisene som bestemmer statens utbytte fra Statkraft. På minussiden vil staten trolig få reduserte skatteinntekter fra annet næringsliv pga. økte strømutgifter og redusert etterspørsel fra husholdningene etter andre varer og tjenester. Videre øker trolig også statens direkte strømutgifter. Redusert etterspørsel etter andre varer og tjenester bidrar også til at statens samlede avgiftsinntekter (fra særavgifter og merverdiavgiften) neppe vil øke som følge av økte strømpriser.

Kommuner og fylkeskommuner eier vel 40 pst. av samlet kraftproduksjon i Norge. Kommunene og fylkeskommunene kan derfor bl.a. få økte utbytter fra kraftselskapene. Økt utbytte vil mest sannsynlig ikke komme før i 2004, jf. over. I tillegg vil kraftkommunene (dvs. vertskommunene til kraftproduksjonsanlegg) få ekstra inntekter som følge av økt verdi av konsesjonskraften og økt eiendomsskatt. Mens inntektene fra konsesjonskraft kan komme nå, vil de særskilt høye prisene i vinter ikke slå vesentlig ut i økt eiendomsskatt før fra 2005. På den annen side vil de økte strømprisene også innebære økte direkte kostnader for mange kommuner.

Private eier om lag 15 pst. av samlet produksjon i Norge, og kan derfor få økte inntekter gjennom økte utbytter. På den annen side vil annet næringsliv trolig tape samlet sett ettersom de får økte kostnader pga. økte strømpriser. I tillegg vil husholdningene trolig redusere etterspørselen etter andre varer og tjenester ettersom strømutgiftene tar en større andel av husholdningsbudsjettet, noe som vil redusere inntektene i annet næringsliv.

SPØRSMÅL NR. 349**Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik****Besvart 7. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet****Spørsmål:**

«Statsministeren startet 23. september 2002 historiens største offensiv mot mobbing i norsk skole og lovet at innen 23. september 2004 skal det være slutt på all mobbing i skolen. Det krever aktiv handling, offensiv holdning og smidighet for å finne gode løsninger.

Når vedvarende mobbing fører til at en elev må flytte bort fra bosted samt fra landet i en periode, vil da statsråden ta initiativ som sikrer at en foresatt kan flytte med, og gjennom arbeidsledighetstrygd eller andre ordninger få dekket nødvendig livsopphold?»

BEGRUNNELSE:

Dessverre medfører en del av de groveste mobbetilfellene i norsk skole at mobbeoffer for en kortere eller lengre periode føler seg tvunget til å flytte bort fra sitt bosted/nærmiljø. For at den som blir mobbet skal få omsorg og tilsyn fra sine nærmeste skjer det også at foresatte får permisjon eller blir sykemeldt for å kunne flytte med. Jeg er bl.a. kjent med et tilfelle fra et nabofylke til Akershus. En jente, født i 1985, har vært utsatt for langvarig og grov mobbing. Jentas mor er av sin fastlege sykemeldt fra sin jobb for å gi datteren kontinuerlig tilsyn. Fastlegen anbefaler totalt miljøskifte, og mor har fått ordnet med fritt opphold og fri undervisning på språkkurs i utlandet. Trygdekontoret har nå gitt avslag i henhold til folketrygdloven § 8-9 på søknad om rett til sykepenger ved opphold i utlandet. Ifølge mine opplysninger kan skole der jenta er elev ikke tilby forsvarlig undervisningstilbud, det ville jo også ekskludere et nødvendig miljøskifte. I den offensiven mot mobbing som jeg formoder nå føres fra Regjeringen er det viktig at stivbente system, regler og holdninger mykes opp for å finne gode løsninger som virker på dagsaktuelle behov. Det er jo nettopp slike praktiske og gode løsninger som kan settes i verk hurtig som kan spare offer og foresatte for ytterligere lidelser og problemer og det offentlige for store utgifter i fremtiden. Små tilskudd på kort sikt, som i dette eksempelet sykelønn i 3 måneder, kan spare samfunnet for mulige store behandlingsutgifter for offeret senere i livet.

Derfor rettes spørsmålet til utdanningsministeren og ikke til sosialministeren eller andre fagstatsråder. Ansvar for Regjeringens program for å fjerne mob-

bing i skolen har naturlig forankring i Utdannings- og forskningsdepartementet og dermed hos utdanningsstatsråden. Dette ansvaret bør også omfatte ansvar for samordning mot andre fagpolitiske områder.

Svar:

Jeg har som utdanningsminister et overordnet nasjonalt ansvar for et godt og inkluderende læringsmiljø som motvirker problematferd, rasistiske og diskriminerende holdninger i grunnskoler, videregående skoler og lærebedrifter. Målet er å oppnå et skole- og opplæringsmiljø hvor elevene i størst mulig grad opplever mestring, trivsel og motivasjon. Et slikt læringsmiljø legger grunnlaget for et godt læringsutbytte og gode faglige resultater.

Opplæringslovens formålsbestemmelse (§ 1-2 sjette ledd) legger et ansvar for arbeidet med å hindre at elever kommer til skade eller utsettes for krenkende ord eller handlinger til skolens personale. Skolen har et ansvar for å gripe inn dersom elever blir mobbet eller utsatt for fare i skoletiden.

Utdanningsadministrasjonen hos fylkesmannen gir råd og veiledning om regelverket og kan gi pålegg om å rette på forhold som er i strid med regelverket.

Stortinget nylig har vedtatt nye bestemmelser i opplæringsloven som skal sikre elevene et bedre psykososialt miljø, dvs. vern mot mobbing, vold, diskriminering og rasisme slik at det blir et tilfredsstillende læringsmiljø. Etter de nye reglene i opplæringsloven er skolen forpliktet til å følge opp saken når noen henvender seg dit om slike problemer. De nye reglene trer i kraft fra 1. april 2003.

Sammen med Kommunenes Sentralforbund (KS), Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG), Utdanningsforbundet og Barneombudet har Regjeringen forpliktet seg til å intensivere og målrette arbeidet mot mobbing i norske skoler. Det at alle parter i skolesamfunnet nå går sammen om dette, gir særlig håp om gode resultater. For meg har dette arbeidet høy prioritet. Læringssenteret arbeider med en rekke tiltak, bl.a. kompetanseutvikling for det pedagogiske personalet. Det er utarbeidet og arbeides med veiledningsmaterieell om problemadferd i skole og fagopplæring.

Når det gjelder forholdet til folketrygdlovens ytelser, er dette et spørsmål som vil måtte rettes til ansvarlige statsråder.

SPØRSMÅL NR. 350**Innlevert 26. februar 2003 av stortingsrepresentant Aud Gaundal****Besvart 5. mars 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen****Spørsmål:**

«Statsministeren har i Stortinget opplyst at det er over 3 000 bedrifter som nå har søkt om en skatteproveny på ca. 1 mrd. kr. Han har videre sagt at denne ordningen virker og at den bidrar til forskning og nyskaping. Ut fra statsministerens uttalelser synes det som om de aller fleste vil få sine søknader innfridd.

Hvilke bransje representerer disse bedriftene?»

Svar:

Det er riktig at Norges forskningsråd for 2002 har mottatt i overkant av 3 000 SkatteFUNN-søknader med et samlet prosjektvolum i overkant av 5 mrd. kr. Av disse søknadene er rundt 2 600 søknader, med et totalt prosjektvolum på i underkant av 4,5 mrd. kr,

godkjent. Dette tilsvarer et samlet skattefradrag for bedriftene på omtrent 900 mill. kr.

Søkerne er kategorisert etter Statistisk sentralbyrås bransjekoder. Materiale fra Norges forskningsråds SkatteFUNN-sekretariat over godkjente prosjekter for perioden 2002-2005 viser at søkerne representerer et stort antall bransjer. Av de bransjer med flest prosjekter er "databehandling", "presisjonsinstrumenter", "gummi og plast", "fiske og fangst", "kjemikalier", "metallvarer" og "maskiner".

VEDLEGG TIL SVAR:

Oversikt fra Norges forskningsråd pr. 14. februar 2003 over godkjente prosjekter for perioden 2002-2005 fordelt på bransjer.

SPØRSMÅL NR. 351**Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa****Besvart 6. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg****Spørsmål:**

«I arbeidet med å styrkja reiselivsnæringa, har det to år på rad vore norsk deltaking på reiselivsmesser i Kina. Det er i dag ikkje noko system for handsaming av turistvisum til kinesiske grupper.

Vil statsråden ta initiativ til at kinesarar kan delta i reiser til Noreg?»

GRUNNGJEVING:

Sverige har i år opna for turistgrupper frå Kina. Frå reiselivshald er det spørsmål om å tilretteleggje for same ordninga i Noreg. I eit intervju i Dagens Næringsliv uttalar rådgjevar Inge Houm at ein tildlegare var redd for avhopping, men at det ikkje er noko i dag som skulle tilseie at UDI ville vera imot å opna for grupper frå Kina. Reiseliv på Vestlandet ser her ein marknad dei ynskjer å utvikla. Eg vonar statsråden er imøtekomande til på denne måten å medverka til trygging av arbeidsplassar og til styrking av mellomfolkeleg samarbeid.

Svar:

Norge har i dag ingen avtale med Kina om visum for turistgrupper. EU arbeider imidlertid med å få i stand en felles avtale med Kina om nettopp dette. Forhandlinger mellom EU og Kina startet i februar 2003. EU har utarbeidet et avtaleforslag, som skal ivareta kinesiske interesser så vel som hensynene til Schengen-samarbeidets felles visumpolitikk.

Som samarbeidspartner i Schengen, følger Norge nøye med på forhandlingene mellom EU og Kina. Jeg ser det som ønskelig fra norsk side at vi inngår en lignende avtale med kinesiske myndigheter.

Det kan opplyses om at EUs avtaleutkast inneholder en særskilt klausul hvor kinesiske myndigheter gjøres oppmerksom på det nære samarbeidet mellom Norge og Island og EU, og henstilles om å ta dette i betraktning og å inngå avtale på samme vilkår med Norge og Island.

Når det gjelder Sverige og eventuelt andre EU-lands bilaterale avtaler med kinesiske myndigheter om visum for turistgrupper, kan det opplyses at det i henhold til avtaleutkastet er bestemt at eventuelle tid-

ligere bilaterale avtaler mellom EU-land og kinesiske myndigheter, skal opphøre når den nye avtalen mellom EU og Kina trer i kraft.

Jeg vil for øvrig gjøre oppmerksom på at det i henhold til gjeldende regelverk, både i Norge og andre Schengen-land, er full anledning til å innvilge visum til kinesere som søker om dette og for øvrig fyller vilkårene. Enten de er turister eller forretningsfolk vil enhver søknad bli gjenstand for en konkret vurdering mht. om vilkårene for visum er oppfylt. Sett fra vårt regelverks side, er det således ingen forutsetning for å få visum at man har en avtale med visumsøkers lands myndigheter. Hvorvidt det i praksis kan foretas turistreiser ut av eget land, vil imidlertid kunne bero på det enkelte lands eget regelverk om utreise.

Når det gjelder Kina, har norske myndigheter fått forståelse av at det for kinesiske borgere er en tilnærmet forutsetning for utreisettillatelse som turist, at vedkommende skal ta del i en gruppereise til et land som Kina har en ADS-avtale (Status of Authorised Destination) med. De visum som Norge i dag utsteder til kinesere, har hittil vært for reiser av forretningsmessig karakter, studiereiser og familiebesøk, hvor det imidlertid har kommet frem at store deler av reisen også har vært anvendt til turistformål.

Det kinesiske turistpotensialet må anses å kunne utgjøre en meget stor andel av turistmarkedet, og det vil være i Norges interesse å få en avtale som gir mulighet for at kinesiske turister som sådan, kan besøke Norge.

SPØRSMÅL NR. 352

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Sigvald Oppebøen Hansen

Besvart 6. mars 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Har ein person som er arbeidslaus rett på dagpengar når vedkommande melder seg opp som privatist og les på kveldstid for å forbetre sine karakterar og elles oppfyller rett til å ta imot dagpengar?»

GRUNNGJEVING:

Vedkommande søkjar var 6 månader i Kosovo som Koforsoldat. Inntekta i denne perioden var 169 000 kr. I januar 2003 meldte han seg ledig på arbeidskontoret og søkte om rett til dagpengar under arbeidsløyse. Søkjaren vil vere disponibel for arbeidsmarknaden og samtidig vurdere å lese fag på fritida (kveldstid). Aetat i Grenland avslo søknaden med den grunngjevinga at vedkommande søkjar dermed var under utdanning eller opplæring og at han derfor ikkje oppfyllte vilkåra for rett til dagpengar.

I forskrift om dagpengar under arbeidsløyse § 4-1 og 4-2 samt § 4-6 i lov om folketrygd er det gjort greie for korleis utbetaling av dagpengar skal praktiserast. Så langt eg kan forstå, vil vedkommande søkjar kome inn under forskrifta sin § 4-2 nr. 2 a og dermed fylle vilkåra for rett til dagpengar under arbeidsløyse.

Svar:

Retten til dagpengar under utdanning er regulert i folketrygdloven § 4-6 fyrste ledd. Loven seier at dei

som er under utdanning eller opplæring ikkje har rett til dagpengar.

Årsaka er at dei som er under utdanning ikkje blir rekna som reelle arbeidssøkjarar. Så lenge dei er under utdanning er dei ikkje til rådvelde for arbeidsmarknaden. Det er òg i strid med sjølvle føremålet med dagpengeordninga å finansiera vanleg utdanning med dagpengar. Det vil dessutan føre til ein urimeleg skilnad i høve til dei som må finansiera utdanninga si med lån eller med eigne midlar.

Som representanten Oppebøen Hansen sjølv gjer merksam på er det nokre unnatak frå hovudregelen.

Til dømes er det høve til, jf. dagpengeforskrifta § 4-2 nr. 2 a), å delta i "utdanning eller opplæring når undervisningen foregår utenfor normalarbeidstid, dvs. på kveldstid, i weekender o.l., og vedkommende følger undervisningen. Utdanningen må være eksplisitt lagt opp slik at den kan kombineres med fullt arbeid på dagtid".

Sjølv om utdanninga i praksis let seg sameine med arbeid på heiltid så treng ho ikkje vere sameint med rett til dagpengar. Av omsyn til kontroll av utdanning i samband med dagpengar er det viktig å ha klare regler for kva slag utdanning som er tillate.

Ein føresetnad for å kombinere utdanning med dagpengar er at utdanninga frå lærestaden si side berre er lagt opp som utdanning på kveldstid, at dagpengemottakaren følgjer undervisninga og at utdanninga let seg sameine med arbeid på full tid.

Utdanninga må og ha ei framdrift som er mindre enn 50 pst. samanlikna med tilsvarande utdanning på dagtid med normal studieframdrift. Kravet om slik redusert framdrift inneber at ein dagpengemottakar må nytta minst dobbelt så lang tid på utdanninga si som dei som studerer på heiltid, dvs. studentar som fylgjer ei normert studieframdrift.

Arbeidssøkjjarar som les til eksamen som privatisar utan å følgje undervisning i det heile tatt, har

ikkje rett til dagpengar. Dei følgjer ikkje eit konkret opplegg for undervisning utanfor normal arbeidstid, og kan difor ikkje bli godkjende som kveldsstudentar.

Eg kan ikkje gå lenger inn i den konkrete saka som representanten Oppebøen Hansen legg fram, men gjer merksam på at arbeidssøkjaren kan klaga på avgjerda frå Aetat lokal.

SPØRSMÅL NR. 353

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 5. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil Regjeringen sette i verk for å møte tannlegemangelen vi allerede har og som forventes å øke i årene som kommer?»

BEGRUNNELSE:

Det er stor mangel på tannleger i utkantstrøkene i Norge, og i en utredning fra HD og UFD anslås dette problemet å øke de kommende årene. I de tre vestlandsfylkene Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland mangler den offentlige tannhelsetjenesten nå ca. 20 tannleger, og fylkestannlegene i disse fylkene forventer at mangelen etter hvert vil øke. Flere kommuner er uten tannleger i den offentlige tannhelsetjenesten på Vestlandet.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2003 å møte disse problemene med følgende tiltak:

- Etablering av ny tannlegeutdanning i Tromsø med oppstart for 10 studenter i 2004 og gradvis økning til 40 i 2007. Med en 5-årig utdanning vil man således få full effekt av dette først i 2012.
- Rekruttering av tannleger fra land utenfor EØS-området. Ved UiB har man i dag et 1-årig program for 8 tannleger pr. år som kvalifiserer dem for det norske markedet, og dette ønsker Regjeringen nå å utvide ved å etablere tilsvarende ordning ved UiO. Erfaringene fra Bergen er imidlertid at forkunnskapene blant disse tannlegene er så varierende at et 1-årig program ofte ikke er tilstrekkelig. Dessuten er tilgangen på tannleger med tilstrekkelige forkunnskaper så begrenset at Bergen i år så vidt klarte å fylle de 8 studieplassene. Dette rekrutteringstiltaket er derfor forbundet stor usikkerhet.

UiB og UiO har sagt at de har kapasitet til å øke utdanningskapasiteten med 30 tannleger pr. år: 12 plasser i Bergen og 18 i Oslo. Disse universitetene foreslo en slik opptaksøkning allerede fra høsten 2002 uten at dette ble akseptert av Regjeringen. Dette tilbudet ville altså kunne resultert i 30 flere norskutdannede tannleger allerede fra 2007 eller 60 nye tannleger frem til de første tannlegene er ferdig med sitt studium i Tromsø.

Svar:

Det har i lengre tid vært reist spørsmål om økning av antall studieplasser i tannlegeutdanningen, og både Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo har stilt seg positiv til å utvide utdanningskapasiteten ved odontologistudiene i Bergen og Oslo. Forslagene om økt opptak ved studiestedene i Bergen og Oslo forutsetter for begge del at infrastrukturen oppgraderes og utvides. De største kostnadene knytter seg til ny klinikkbygning i Bergen som forslaget om utvidelse fra Universitetet i Bergen forutsetter, men også i Oslo er det behov for oppgradering og utvidelse av kapasiteten i klinikkbygningen i Geitmyrsveien nr. 71 for å kunne gjennomføre et økt opptak.

I lys av de betydelige investeringene som må gjennomføres for å øke utdanningskapasiteten, har Regjeringen i denne omgang valgt å prioritere planlegging av et nytt studiested i Tromsø med sikte på en gradvis utbygging av kapasiteten fra et opptak på 10 studenter høsten 2004 til 40 studenter årlig fra høsten 2007. I tillegg til den direkte virkning et nytt studiested i Tromsø vil få for rekrutteringen av tannleger og spesialister til Nord-Norge, vektlegger Regjeringen også de positive ringvirkningene studiestedet i Trom-

sø vil få for det odontologiske fagmiljøet i Nord-Norge.

Regjeringen vil videreføre tiltakene for å rekruttere tannleger fra EØS-området og i tillegg kombinere oppbyggingen av nytt studiested i Tromsø med å etablere et nytt tilleggskurs for tannleger med utdanning fra land utenfor EØS-området i Oslo. Dette til-

leggskurset får en kapasitet på 10 kandidater fra høsten 2003. Samlet får tilleggskursene i Bergen og Oslo en kapasitet på 18 kandidater hvert år. Full kapasitetsutnyttelse forutsetter aktiv rekruttering, og jeg viser i denne forbindelse til forenklinger i regelverket som skal legge til rette for arbeidsinnvandring, særlig for spesialister.

SPØRSMÅL NR. 354

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Odd Holten

Besvart 6. mars 2003 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å endre kjøretøysforskriftene slik at vektgrensen for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog heves fra 50 til 56 tonn?»

BEGRUNNELSE:

I Norge har skognæringen siden 1984 hatt dispensasjon for å benytte 22 meter tømmervogntog på offentlige veier som er tillatt for 18,75 meter vogntog. Transportbrukernes Fellesorganisasjon (TF) har tatt til orde for å endre kjøretøysforskriftene slik at det gis mulighet for 56 tonn totalvekt for 7-akslet, 22 meter vogntog som er spesielt innrettet for tømmertransport.

TFs beregninger viser at en slik endring i kjøretøysforskriftene kan gi treforedlingsindustrien en årlig besparing i transportutgiftene på 40 mill. kr. Sverige og Finland er de største konkurrentene for vår skognæring og har 20-25 pst. lavere transportkostnader enn Norge. Dette skyldes, ifølge TF, i hovedsak nasjonale vektbestemmelser på vogntog. Sverige og Finland innførte 56 tonn i 1990, og 60 tonn i 1993. En endring av kjøretøysforskriftene kan bidra til styrket konkurranseevne i norsk treforedlingsindustri.

Beregninger forteller at en økning fra 50 til 56 tonn totalvekt anslagsvis vil redusere årlig kjørelengde med 2,3 mill. km på det riksvegnettet hvor tømmertrafikken i dag foregår med 22 meter vogntog. Dette gjør at dagens CO₂-utslipp kan reduseres med 3 200 tonn årlig.

Svar:

Spørsmålet om endringer i reglene for maksimalt tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog

ble reist av Transportbrukernes Fellesorganisasjon (TF) allerede i 1997, da Vegdirektoratet startet behandlingen av et forslag om å tillate vogntog på 25 meter og totalvekt 60 tonn i Norge. Spørsmålet ble stilt i bero til en avgjørelse var fattet i ovennevnte sak.

Samferdselsdepartementet besluttet i mai 2002 å ikke tillate vogntog på 25 meter og totalvekt 60 tonn i Norge. Samferdselsdepartementet la bl.a. vekt på dette forslaget ville ha negative konsekvenser for trafiksikkerheten dersom det ble innført.

TF har i etterkant av Samferdselsdepartementets beslutning på ny tatt opp spørsmålet om økning av maksimalt tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog med departementet. TF mener at en slik endring i reglene vil kunne redusere både skognæringens transportkostnader og antall vogntog som belaster vegnettet. Forslaget innebærer *ikke* endring i reglene for maksimal lengde av vogntog, men kun økning av vektgrensen. På bakgrunn av dette har departementet bedt Vegdirektoratet vurdere konsekvensene av de foreslåtte endringene nå. Kopi av Samferdselsdepartementets brev til Vegdirektoratet 26. februar 2003 følger vedlagt.

Jeg vil ta standpunkt til forslaget etter at direktoratets vurdering foreligger. Jeg har bedt direktoratet komme med en tilråding innen 1. juli 2003.

2 VEDLEGG TIL SVAR:

Vedlegg 1.

Brev fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet "Økning av tillatt totalvekt for 7-akslet, 22 meter tømmervogntog". Referanse: 03/473 651.4. Brevet er datert 26. februar 2003.

Vedlegg 2.

Brev fra Samferdselsdepartementet til Vegdirektoratet "Vekter og dimensjoner - forslag om å tillate

vogntog på 24/25,25 meter og med totalvekt 60 tonn i Norge". Referanse: 99/2469 651.4. Brevet er datert 29. mai 2002.

SPØRSMÅL NR. 355

Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 6. mars 2003 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at det blir etablert en tilskuddsordning i Husbanken for at slike prosjekter kan realiseres?»

BEGRUNNELSE:

På Veidholmen i Smøla kommune vil en gruppe frivillige etablere gjennomgangsboliger for eldre og ungdom. Det er etablert et styre som er satt til å ordne med finansiering og annet praktisk arbeid i forbindelse med etablering av prosjektet. De har fått gratis tomt av kommunen. Husbanken kan gi lån på opptil 80 pst. av byggesum, men det gis ingen tilskudd fordi denne ordningen er falt bort.

Veidholmen er et livskraftig lokalsamfunn med fiskeri som hovedsysselsetting. For ungdom i etableringsfasen vil det være av stor betydning å kunne få en start med rimelig bolig. For de eldre ville slike boliger bidra til at de ville kunne bo lenger i sitt hjemmemiljø, og slippe å bli flyttet til annen del av kommunen.

Svar:

Husbanken administrerer en tilskuddsordning for å etablere vanskeligstilte grupper med svak økonomi på boligmarkedet, det såkalte boligtilskuddet. Denne ordningen er ikke falt bort, tvert imot brukes den mer aktivt enn noen gang. Over halvparten av tilskuddsmidlene overføres til kommunene som viderefordeler disse til enkeltpersoner i kommunen. Resten gis direkte fra Husbanken til utleieprosjekter i kommunene. Dette har imidlertid aldri vært en generell tilskuddsordning til å anskaffe utleieboliger til unge og eldre. Ordningen har alltid vært strengt behovsprøvd. Innenfor boligtilskuddsmidlene har Regjeringen valgt å prioritere de mest vanskeligstilte, nemlig bo-

stedsløse og flyktninger. I tillegg mottar også enkelte funksjonshemmede midler til tilpasning av boliger. For meg er dette de mest prioriterte gruppene.

Når det gjelder den konkrete saken på Veidholmen i Smøla kommune, har Husbanken ikke registrert en formell søknad om lån eller tilskudd. Derfor kan jeg ikke kommentere denne saken noe nærmere. På generelt grunnlag vil jeg imidlertid påpeke at årsaken til at slike prosjekter ikke får tilskuddsmidler har sammenheng med de prioriteringer som må gjøres innen en begrenset tilskuddsramme. Jeg kan slutte meg til representanten Jacobsens vurdering av viktigheten av å hjelpe ungdom i etableringsfasen og eldre i å framskaffe funksjonelle boliger på det stedet de bor. Men i bruk av boligtilskuddet har andre grupper fått høyere prioritet enn ungdom og eldre. I 2003 skal bostedsløse og særlig vanskeligstilte prioriteres innenfor ordningen. Tilskuddsordningen skal også brukes til å støtte opp under kommunenes arbeid med bosetting av flyktninger. Disse prioriteringene er ikke endret vesentlig siden i fjor.

I 2003 er det innført et nytt virkemiddel, startlån, til bruk for kommunene i arbeidet med å følge opp lokale boligpolitiske prioriteringer. Startlånet og Husbankens oppføringslån vil i områder utenfor byene og pressområdene hvor boligkostnadene også er lave kunne fungere som et godt alternativ til boligtilskuddet. For å gjøre oppføringslånet mer effektivt som virkemiddel er det fra 2003 mulig å gi 50 års løpetid på lån til utleieboliger. Forlenget løpetid på lån i kombinasjon med bostøtte kan i mange tilfeller gi et tilfredsstillende boutgiftsnivå for leietakerne.

Til slutt vil jeg også vise til tilskuddsbruken under handlingsplan for eldreomsorg. Gjennom denne handlingsplanen har kommunene fått en mulighet til å gi de eldre i kommunene en mulighet til å bo i funksjonelle omsorgsboliger i sitt eget lokalmiljø.

SPØRSMÅL NR. 356**Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen****Besvart 6. mars 2003 av finansminister Per-Kristian Foss****Spørsmål:**

«ESA/EU har fremmet krav om at den differensierte arbeidsgiveravgiften må fjernes pga. EØS-avtalen. Denne ordningen er en av hovedbjelkene i distriktspolitikken. Det er hevdet at man risikerer å miste opptil 60 000 arbeidsplasser i distriktene om man gir etter for ESA/EUs krav.

Vil statsråden fremme en egen stortingsmelding om de konsekvensene en fjerning av differensiering av arbeidsgiveravgiften har for både de områdene som rammes og det norske samfunnet generelt?»

Svar:

Den differensierte arbeidsgiveravgiften er en god og viktig ordning for næringslivet i distriktene, sær-

lig i de nordligste fylkene. Regjeringen har derfor arbeidet hardt for å beholde hovedtrekkene i denne ordningen. Stortingets EØS-utvalg har blitt holdt orientert om Regjeringens kontakt med ESA om denne saken.

Innen 25. mars skal Regjeringen meddele ESA om eventuelle endringer i gjeldende ordning. Ved endringer i dagens ordning vil Regjeringen fremme forslag om alternative virkemidler. Dette vil bli gjort i statsbudsjettet for 2004. Regjeringen vil da i tillegg legge fram en vurdering av konsekvensene for de berørte områdene. Det legges derfor ikke opp til en egen stortingsmelding om denne saken.

SPØRSMÅL NR. 357**Innlevert 27. februar 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen****Besvart 7. mars 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre Geilo et tilstrekkelig ambulansetilbud?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til artikkel i avisen Hallingdølen denne uken der det fremkommer at Hol kommune (Geilo) får svekket ambulanseberedskap. Av artikkelen fremgår det at det ikke skal være plassert ambulansebil på Geilo etter kl. 16.00. Til avisen sier kommuneoverlegen i Hol og Ål, Øystein Lappegard: "Det er helt uforsvarlig at Geilo ikke får døgnambulanse."

Det har også kommet sterke reaksjoner på dette vedtaket fra Hol formannskap og fra turistnæringen på Geilo.

Jeg antar at statsråden er kjent med at Geilo har en betydelig turisttilstrømming, og faktisk tyder statistikk på at det er den distriktsregionen i landet som har flest overnattinger, med rundt 800 000 i året. Jeg kan ikke forstå at det skulle være ansvarlig politikk ikke å ha ambulanse tilgjengelig hele døgnet i en slik

kommune. Riktignok har den nye strukturen for Helse-Norge gjort at politikerne i mindre grad skal blande seg inn i detaljer enn før, men likevel må man på sentrale og viktige spørsmål kunne gi klare føringer overfor foretakene. Når det dreier seg om å sikre befolkningen en forsvarlig ambulansetjeneste, må dette også gjelde.

Svar:

Ambulansetjenesten på Geilo inngår i Helse Sør RHF sitt ansvarsområde og ivaretas av Sykehuset Buskerud HF. Sykehuset Buskerud HF overtok fra 1. januar 2002 tidligere avtaler med private ambulansetøvere fra Buskerud fylkeskommune. Disse avtalene gikk ut ved årsskiftet, men er foreløpig prolongert for ett ekstra år, dvs. ut 2003. Sykehuset Buskerud HF har nå satt tjenestene ut på anbud, og i henhold til gjeldende forskrift om offentlige anskaffelser må helseforetakene åpne for konkurranse om retten til å tegne slike avtaler.

Sykehuset Buskerud HF har lagt til grunn at de veiledene krav til responstid (tiden fra en henvendel-

se mottas på AMK-sentralen til ambulansen er framme hos pasienten) som er gjengitt i St.meld. nr. 43 (2000-2001) skal være en målsetting for tjenesten. Anbefalte responstider for ambulanse i griseområdet strøk er 25 minutter for 90 pst. av befolkningen for *akuttoppdrag* og 40 minutter for 90 pst. av befolkningen for *hasteoppdrag*. Etter definisjonene i stortingsmeldingen, som baserer seg på "akuttutvalgets" forslag (NOU 1998:9 Hvis det haster ...), er Geilo, som er et tettsted i Hol kommune med totalt 4 587 innbyggere, å betrakte som griseområde.

Sykehuset Buskerud HF opplyser at ambulansetjenesten i 2002 utførte 159 akuttoppdrag og 300 hasteoppdrag i Hol kommune. Gjennomsnittlig responstid var 19,6 minutter for akuttoppdragene og 23,7 minutter for hasteoppdragene. Innenfor den nåværende avtalen har ambulansetøveren i Ål en døgnbil stasjonert på Geilo. I de anbudsokumentene som nå er sendt ut, er det ikke angitt eksakt stasjonering for bilene. Det er imidlertid lagt til grunn i anbudsdokumentene at tilbyder skal sannsynliggjøre at tjenesten ivaretar skisserte tider til responstid.

I styringsdokumentet for 2003 til Helse Sør RHF har jeg bedt om at det foretas en gjennomgang av organiseringen av den akuttmedisinske kjeden. Dette omfatter bl.a. aksess og reaksjonstid i AMK-sentraler, hensiktsmessige ordninger for basestruktur, ressursutnyttelse og kompetansekrav i ambulansetjenesten. Jeg vil også følge nøye med på utviklingen når det gjelder responstid for ambulansene, jf. merknaden fra sosialkomiteen til St.prp. nr. 1 (2002-2003).

Helse Sør RHF opplyser at Sykehuset Buskerud HF, i likhet med de øvrige HF som har et prehospitalt ansvar, er pålagt å etablere formelle, lokale prehospitalt samarbeidsfora. Disse skal bl.a. ivareta kravene i styringsdokumentene om gjennomgang av den akuttmedisinske kjeden. Helse Sør RHF har valgt responstider for ambulansetjenesten som en kvalitetsindikator det skal rapporteres på, og vil følge nøye med på utviklingen framover, også på Geilo.

SPØRSMÅL NR. 358

Innlevert 28. februar 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 6. mars 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil justisministeren foreta ekstraordinære grep for å skape flere varetektsplasser?»

BEGRUNNELSE:

Igen rapporteres det om betydelig press på kriminalomsorgen. I Oslo er varetektsituasjonen i full krise. Seriekriminelle løslates fordi det ikke er plass. Justisministeren har vært klar over situasjonen i lang tid. Forslag om ekstra bevilgninger i de to siste statsbudsjettene er stemt ned av regjeringspartiene. Noe må åpenbart gjøres for ikke å svekke tilliten til rettsystemet og for å forhindre økt kriminalitet.

Svar:

I løpet av første halvår i år vil kriminalomsorgen bedre varetektssituasjonen. Følgende tiltak er allerede gjennomført eller planlagt gjennomført i løpet av første halvår 2003:

- 15 lukkede varetektsplasser ved Ullersmo fengsel tatt i bruk fra 1. mars 2003.
- 6 nye dubleringer ved Bergen fengsel fra 1. april 2003.
- 40 celler frigis i Oslo fengsel i mars/april.
- 6 ekstra lukkede plasser er tatt i bruk i Skien fengsel.
- 11 lukkede plasser er frigjort i Trondheim fengsel fra årsskiftet.

Dette utgjør til sammen 78 soningsplasser innen første halvår. I januar i år ble det i tillegg gjennomført totalt 26 dubleringer ved ulike fengsler for å avhjelpe situasjonen. Eventuelle ytterligere tiltak vil bli vurdert i tilknytning til den ordinære budsjettprosessen.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning vil i samarbeid med Politidirektoratet sørge for at kommunikasjon og rutiner mellom politiet og kriminalomsorgen fungerer best mulig slik at situasjoner som beskrevet i pressen med løslatelse av seriekriminelle kan unngås.

SPØRSMÅL NR. 359**Innlevert 28. februar 2003 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys****Besvart 10. mars 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland****Spørsmål:**

«Styret i Forbrukarrådet har vedteke å redusere talet på lokalkontor frå 18 til 10. Forbrukarrådet i Sogn og Fjordane held i dag til i det einaste fylket i landet der alle kommunar og fylkeskommunen har nynorsk som målform. Skal Forbrukarrådet makte å oppfylle mållova, vil eit lokalkontor i Sogn og Fjordane sikre kompetanse og representasjon.

Korleis vil statsråden sikre at Forbrukarrådet ivaretek mållova, og vil dette kunne få konsekvensar for plassering av lokalkontor?»

GRUNNGJEVING:

Som følgje av budsjettforliket mellom regjeringspartia og Framstegspartiet må Forbrukarrådet redusere talet på lokalkontor frå 18 til 10. Forbrukarrådet i Sogn og Fjordane held til i det einaste fylket i landet der alle kommunar og fylkeskommunen har gjort vedtak om nynorsk målform. Dei fleste som tek kontakt med kontoret nyttar nynorsk, og dei ynskjer foldarar, kontraktar og faktablad på nynorsk. Ikkje minst gjeld dette skular som tingar materiell.

Mållova fastset at ingen av målformene skal vere representert med mindre enn 25 pst. Likevel ser vi at bladet Forbrukarrapporten sine utgåver i 2002 og førebels i 2003 ikkje inneheld eit einaste ord på nynorsk. Det ser ut til at omsynet til mållova er gløymt eller oversett. Kontoret i Sogn og Fjordane har tidlegare ytt hjelp til sekretariatet ved omsetting og anna arbeid. Kontoret i Sogn og Fjordane er no vedteke lagt ned og flytta til Bergen.

Svar:

Forbrukarrådet ligg under Barne- og familiedepartementet, og spørsmål som gjeld den nye organisasjonsstrukturen, m.a. lokalisering av dei nye distriktskontora, må eventuelt takast opp med barne- og familieministeren.

Når det gjeld mållova, vil eg streke under at kvart enkelt statsorgan har eit sjølvstendig ansvar for å følgja dei nærmare reglane i lov og forskrift om bruk av nynorsk og bokmål. Forbrukarrådet er eit sentralt statsorgan etter mållova, mens dei enkelte distrikts- eller lokalkontora må reknast som regionale statsor-

gan, jf. § 3 første ledd i forskrift av 5. desember 1980 nr. 4938 om målbruk i offentleg teneste.

Forbrukarrådet som sentralt statsorgan har plikt til å veksla mellom målformene i alt utoverretta informasjonstilfang m.m., slik at det over tid blir minst 25 pst. av kvar målform. Dette gjeld også for det redaksjonelle stoffet i Forbrukarrapporten. Dersom Forbrukarrapporten for 2002 og førebels i 2003 ikkje inneheld noko nynorsk, er dette eit klart brot på reglane. Seinast i oktober 2000 tok Kulturdepartementet kontakt med Barne- og familiedepartementet og bad dei instruera Forbrukarrådet om å etterleva reglane i mållova. Barne- og familiedepartementet følgde opp dette i brev til Forbrukarrådet av 16. november 2000.

Den noverande distriktsstrukturen med eitt lokalkontor i kvart fylke, inneber at kontora i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal har nynorsk som tenestemål. Dette følgjer av at nynorsk er fleirtalsmålform i desse fire fylka, dvs. at fleirtalet av dei kommunane som ikkje er språkleg nøytrale, har gjort vedtak om nynorsk etter § 5 i mållova. I Sogn og Fjordane har alle kommune vedteke nynorsk, og i Hordaland har 30 av 33 kommunar gjort det same. Dersom desse to kontora blir slått saman, vil også det nye kontoret ha nynorsk som tenestemål. Formelt sett inneber ei slik samanslåing såleis ingen endringar når det gjeld reglane i mållova. Det inneber heller inga endring om lokalkontoret ligg i Førde eller i Bergen.

At eit eventuelt nytt kontor for Hordaland og Sogn og Fjordane med sete i Bergen har nynorsk som tenestemål, inneber at dette kontoret skal nytta nynorsk i all ekstern målbruk, med unntak av i svar på brev til private rettssubjekt som ønskjer bokmål, i korrespondanse med lokale statsorgan med bokmål som tenestemål og i korrespondanse med eller i tilfang med særleg tilknytning til bokmålskommunar. Også all skriftleg kontakt mellom Forbrukarrådet sentralt og kontoret for Hordaland og Sogn og Fjordane skal gå føre seg på nynorsk. Kontoret må også ha tilgjengeleg materiell på nynorsk. Dette gjeld også materiell som er produsert av Forbrukarrådet sentralt, men som skal delast ut eller sendast ut frå kontoret for Hordaland og Sogn og Fjordane.

Eg føreset at dette blir nøye etterlevd i praksis, og at Barne- og familiedepartementet følgjer godt med i dette i samband med omorganiseringa.

SPØRSMÅL NR. 360**Innlevert 3. mars 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland****Besvart 7. mars 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet****Spørsmål:**

«Hvordan ser Regjeringen på behovet for nytt odontologibygge i Bergen i forhold til behovet for å sikre en kvalitativt god tannlegeutdanning der i fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Det er velkjent at Det odontologiske fakultet i Bergen sliter med en 40 år gammel bygningsmasse som etter hvert må erstattes med større og mer moderne lokaler dersom tannlegeutdanningen i fremtiden skal kunne opprettholdes på høyt kvalitativt nivå. UiB har også utarbeidet konkrete planer om hvordan dette problemet skal løses. I den forbindelse må en minne om at et flertall i finanskomiteen under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2002 bad Regjeringen forsere arbeidet med å realisere dette prosjektet. Man bad også om ny avmelding om fremdriften i forbindelse med budsjettet for 2003.

Svar:

Nytt bygg for klinisk odontologi ble vurdert i forbindelse med departementets forslag til budsjett for 2003, men slik departementet har anført i kategoriomtalen for høyere utdanning, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) side 114, fant Regjeringen ikke rom for å kunne gi startbevilgning til nye bygg i universitets- og høyskolesektoren i 2003 av hensyn til det samlede budsjettopplegget.

Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen bad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) departementet legge frem en samlet oversikt med behovsvurdering for nødvendige tilbygg og ombygginger ved universiteter og høyskoler. Departementet har satt i gang et arbeid med å skaffe oversikt og evaluere behovet for investeringer i sektoren, og vil komme tilbake til Stortinget med saken når arbeidet er fullført. Nytt bygg for klinisk odontologi ved Universitetet i Bergen vil bli vurdert i forbindelse med departementets forslag til budsjett for 2004.